

 ULRICEHAMNS KOMMUN	Dokumentnamn:	
	Rutin för basal hygien	
	Berörd verksamhet:	
	Välfärd	
Upprättad av:	Godkänd av:	Giltigt från:
Medicinska ansvarig sjuksköterska (MAS)	MAS	2014-06-15

Basala hygienrutiner

Bakgrund och syfte

Basala hygienrutiner är den viktigaste åtgärden för att förebygga smittspridning i vårdarbete. De skall därför alltid tillämpas i alla vårdsituationer och av all personal oavsett om det finns en känd smitta eller inte.

Basala hygienrutiner innebär:

- God handhygien (handdesinfektion och ibland också handtvätt).
- Skyddshandskar och skyddsklädsel vid nära vårdkontakt.
- Ibland kan stänkskydd behövas t ex visir alternativt glasögon och munskydd.

Handhygien

Ringar, klockor och armband skall inte bäras i vårdarbete.

Naglarna skall vara kortklippta. Nagellack eller lösnaglar skall inte användas.

Handtvätt

Tvätta händerna med flytande tvål när de är synligt smutsiga, efter direktkontakt med kroppsvätskor och utsöndringar samt före livsmedelshantering. Torka helt torrt med engångspappershandduk och använd därefter handdesinfektion.

Vid misstänkt magsjuka tvätta alltid händerna och torka torrt före användning av handsprit!

Handdesinfektion

Händer och underarmar desinficeras med handdesinfektionsmedel. Handdesinfektion skall göras **före** och **efter** alla vårdmoment även när handskar har använts och efter handtvätt.

Gör så här:

Ta rikligt med handsprit, gnid in hela händerna tills de är torra för att få full effekt.

Skyddshandskar

Skall alltid användas vid risk för kontakt med kroppsvätskor och utsöndringar vid nedre toalett, byte av inkontinensskydd, byte av urinuppsamlingspåse, sugning av luftvägar, omläggning av sår med mera.

Handskar skall aldrig tvättas, desinficeras eller återanvändas.

Bär inte handskar längre än nödvändigt. Förorenade handskar kan också sprida smitta.

Gör alltid handdesinfektion efter att handskarna har tagits av.

Byt alltid handskar mellan varje vårdtagare samt mellan orent och rent arbete.

Skyddskläder

Plastförkläde

Plastförkläde är till för engångsbruk, byts mellan varje vårdtagare och skall skydda arbetskläderna från väta och nedsmutsning. Det användes i nära omvårdnadsarbete såsom vid hjälp med personlig hygien i morgonarbetet och vid sängbäddning.

Arbetskläder

- Arbetskläder skall tvättas i 60 grader
- I vårdnära arbete skall kortärmat användas och arbetskläderna på överkroppen skall bytas dagligen, eller oftare vid behov
- Om huvudduk används skall denna fästas upp och bytas dagligen.
- Långt hår och skägg skall sättas upp.

Personalinfektioner

Vid hand- och nagelbandsinfektioner, eller sjukdom med symtom som diarré, kräkningar är det inte tillåtet att arbeta med livsmedel, munvård, såromläggning, kvarliggande kateter eller liknande. Infekterade sår, även små, är en viktig smittkälla för kliniska infektioner, särskilt med stafylokocker och grupp A-streptokocker.

Om du har ett infekterat sår, nagelbandsinfektion eller dylikt ska du alltid rapportera detta till arbetsledaren som bedömer vilka åtgärder som ska vidtas

Hygienväska i bilar.

Alla fordon som används i hemtjänst, hemsjukvård och transporter och service av hjälpmedel bör utrustas med en så kallad **hygienväska**.

Förslag på innehåll

- Innehållsförteckning
- Förkläden, engångs.
- Plastpåsar för avfall
- Torkdukar
- Ytdesinfektion DAX 70+ 1 l flaska
- Handdesinfektion DAX 150 ml Alcogel 85%
- Skoskydd, engångs (skydd mot smuts).
- Engångshandskar Vinyl.

Personal som förbrukar något av innehållet i väskan ansvarar för att den snarast fylls på.

Desinfektionsrutiner

- Punktdesinfektion skall alltid göras omedelbart vid spill av blod, urin, avföring eller sårsekret . (Dax70+ytdesinfektionsmedel).
- Vid större spill eller vid känd blodsmitta används Virkon 1 %.
- Vid rengöring av sjukvårdsinstrument, (saxar, pincetter) används Gigasept Instru AF.

Tvätt

- Använd plastförkläde vid hantering av smutstvätt
- Blanda inte smutsig och ren tvätt
- Blanda inte olika patienters kläder om de inte går att tvätta i + 60° C
- Vid hantering av starkt förorenad tvätt, använd plastpåsar som upplöses i tvättmaskin
- Glöm inte handdesinfektion

Livsmedelshygien/Livsmedelshantering

Bakterier, virus och andra mikroorganismer kan spridas via maten. Inom vård och omsorg finns stor risk för smittspridning via personalen som växlar mellan vårdarbete och mathantering.

Personalhygieniska åtgärder

- Tvätta och desinfektera händerna före all livsmedelshantering enligt rutin för handhygien
- Använd alltid köksförkläde av tyg. Förklädet byts dagligen.
- Verksamheten bör eftersträva att så få personal som möjligt hanterar livsmedel.

Grundutrustning avseende hygienrutiner

Vinylhandskar	Flytande tvål
Handdesinfektionsmedel/alcogel	DAX70+ytdesinfektion
Engångsförkläde	Pappershanddukar
Avfallspåsar i plast	Köksförkläde i tyg

Tillagning och hantering av livsmedel

De flesta bakterier/virus dör vid upphettning.

Tillagad mat kyls snabbt ned för att minska risken för bakterietillväxt.

Mat som återuppvärms skall ha en temperatur av + 72 grader C.

Varmhållning av mat får ske under högst två timmar och vid +60 grader C.

Frukt och grönsaker sköljs noga.

Tänk på att redskap och arbetsyta skall hållas rena.

Använd inte samma skärbräda/kniv till kött och grönsaker.

Speciell städutrustning används till kök. Disktrasa byts dagligen.

Förvaring av livsmedel

Kylskåp kontrolleras med termometer och temperaturen får inte överstiga +8 grader C.

Temperatur i frys skall vara minst 18 grader C.

Läs mer:

<http://sas.vgregion.se/sv/Sodra-Alvsborgs-Sjukhus/SAS/Kliniker-och-enheter/Klinik-for-HudSTD-infektion-varldhygien-och-oron--nas--halssjukdomar/Vardhygien/Kommunal-varld-och-omsorg/Vardhygieniska-rutiner/>

Ansvarsfördelning

Enhetschef inom respektive enhet ansvarar för att:

- Vård - och omsorgsarbetet bedrivs enligt Hälso- och sjukvårdslagen med god hygienisk standard.
- Det finns hygienombud och sjuksköterska med särskilt hygienansvar inom verksamheterna och att tid avsätts för att arbeta med hygienfrågor.
- Hygienrutinerna är kända för all personal och att hygieninformation ingår i introduktionen.
- Material och grundutrustning med god hygienisk standard finns för att kunna följa ”Rutin för basal hygien”.
- Hygienkontroller genomförs enligt MAS/MAR´s rutiner och att resultatet därefter delges personalen och att förbättringsåtgärder identifieras och utförs.

Sjuksköterska med särskilt hygienansvar ansvarar för att:

- Vara Vårdhygiens kommunala kontaktperson på sin enhet.
- Ingå i lokalt nätverk inom kommunens vård och omsorg för att få samsyn i vissa hygienfrågor
- Informera och vid behov handleda hygienombud och övrig personal på enheten i vårdhygieniska frågor.
- Informera nyanställd personal om Basala hygienrutiner
- Delta i återträffar som Vårdhygien anordnar, 1-2 ggr/år
- Regelbundet ha kontakt med sina lokala hygienombud på varje enhet.
- Vara uppdaterad om vilka lokala anvisningar och avsnitt i Handboken som kan vara till hjälp.
- Tillsammans med enhetschef och hygienombud genomföra hygienkontroller enligt gällande rutiner.
- Påtala brister i hygien för personal och enhetschef och föreslå åtgärder.

Hygienombuden ansvarar för att:

- Bevaka att vårdarbetet utförs med god hygienisk standard och vara övrig personal behjälpliga så att arbetet utförs enligt gällande rutin.
- Efter uppmaning från enhetschef delta i återträffar som anordnas av Vårdhygien.
- Påtala brister i hygien för vårdpersonal, enhetschef och hygiensjuksköterska och föreslå åtgärder.
- Efter uppdrag ansvara för att hygienkontroller genomförs praktiskt och att delge resultaten till enhetschef och sjuksköterska med särskilt hygienansvar.

Dokumentnamn	Förvaringsplats	Ansvar	Arkiveringstid/gallring
Rutin för basal hygien 2014(1)	Styrdokument för hälso- och sjukvård	MAS	Uppdateras årligen